

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2021/75 van 7 september 2021

betreffende

tekst	Voorontwerp van decreet
van	de Vlaamse Regering
Titel	houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid
roepnaam	(wijziging decreet wetenschaps- en innovatiebeleid)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 16 juli 2021

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna de "VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna het "**e-govdecreet**"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de "**AVG**"), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna de "**WVG**");

Gelet op het verzoek om advies van 19 juli 2021 van mevrouw Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse regering en minister van Innovatie, ontvangen door de VTC op 19 juli 2021;

Brengt op 7 september 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Innovatie (hierna de "**Adviesvrager**") verzocht bij brief van 19 juli 2021 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over het voorontwerp van decreet *houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid*.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft p de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Bij deze decreetswijziging worden, naast een aantal juridisch-technische wijzigingen, enkele inhoudelijk uiteenlopende wijzigingen doorgevoerd in het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. Met name wordt onder andere een nieuw hoofdstuk in verband met het beleidskader voor het Vlaamse industriële klimaattransitieprogramma, een hoofdstuk met betrekking tot de structurele financiering van EnergyVille en ook een hoofdstuk over de erkenning van Vlaamse Wetenschappelijke instellingen ingevoegd. Ook wordt gesteld dat het ondernemingshoofd van VITO tewerkgesteld wordt als werknemer en niet als zelfstandige.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

4. Artikel 4 en 30 van het Ontwerp behandelen expliciet de verwerking van persoonsgegevens.

1. Artikel 4 Ontwerp: Flanders Research Information Space (FRIS)

a. Voorafgaande toelichting

5. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: de medewerkers en de onderzoeksgroepen die bij het onderzoek zijn betrokken.
6. Van deze personen worden onder meer identificatiegegevens, professionele contactgegevens en persoonlijke kenmerken met minimaal informatie over geslacht, nationaliteit, gegevens over de wetenschappelijke expertise, de wetenschappelijke projecten (inclusief datasets en onderzoeksinfrastructuur) en de resultaten ervan verwerkt.
7. Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens, waaronder mededeling, en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

b. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

8. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG¹.
9. Noch het Ontwerp, noch de memorie van toelichting, noch de nota aan de Vlaamse Regering vermelden expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. Artikel 4 Ontwerp bepaalt: *“De universiteiten, hogescholen en alle instellingen, vermeld in dit decreet, die beschikken over onderzoeksinformatie over publiek gefinancierd onderzoek, bezorgen die onderzoeksinformatie aan FRIS om doelstellingen, vermeld in het tweede lid te bereiken”*. De VTC meent dat de verwerking van persoonsgegevens gerechtvaardigd kan worden op grond van artikel 6, 1, c) AVG: **de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust**. De VTC beveelt aan de **rechtvaardigingsgrond** toe te voegen aan het Ontwerp, minstens in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse Regering.
10. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling.²

¹ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

² Zie DEGRAVE, E., *“L'è-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m. : EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1. e.v. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

11. De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVMR en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c) ³ van de AVG omkadert, **in principe**⁴ minstens de volgende **essentiële elementen** van die verwerkingen zou moeten vermelden met het oog op de voorzienbaarheid van de norm en om een toetsing aan de AVG mogelijk te maken:
- het doel van de verwerking;
 - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁵;
 - de betrokkenen;
 - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
 - de opslagperioden⁶;
 - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁷.

c. Doelbinding

12. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).

13. Als doeleinde voor de verwerking van persoonsgegevens benoemt artikel 4 Ontwerp:

“Er wordt een overzicht bijgehouden van onderzoeksinformatie uit onderzoek dat gefinancierd is met publieke middelen om volgende doelstellingen te bereiken:

1° een eenvoudige en open toegang tot onderzoeksinformatie garanderen in het kader van het Open Wetenschapsbeleid volgens de principes van open data en maximaal hergebruik van informatie;

2° innovatie bevorderen door:

- de visibiliteit van onderzoek en wetenschappelijke expertise te vergroten;

- informatie sneller te laten doorstromen tussen onderzoeksinstituten en innoverende bedrijven en hun respectievelijke onderzoekers;

3° een effectievere en efficiëntere beleidsvoering op alle beleidsniveaus, inclusief beleidsvoorbereiding, beleidsmonitoring en monitoring van de inzet van en de controle op de correcte aanwending van de publieke middelen, beleidsrapportering en beleidsevaluatie;

4° de administratieve vereenvoudiging volgens het principe van de eenmalige bevraging;

5° transparantie voor de burger.”

³ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

⁴ Dit geldt vooral voor de rechtvaardigingsgrond bedoeld in artikel 6, c), AVG en in mindere mate voor verwerkingen op basis van punt e) (“de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen”), waarvoor vooral het doeleinde voldoende duidelijk moet afgebakend zijn. Elementen die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen – ook voor punt e) - namelijk om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (wettelijke basis) en de conformiteitstoets aan de AVG.

De VTC merkt op dat als artikel 6, e) van toepassing is, de betrokkene op basis van artikel 21, 1, AVG diens recht van bezwaar kan laten gelden. Als het een uitgewerkte regeling van een specifieke (categorie van) geautomatiseerde verwerkingen betreft, is volgens de VTC ook de wettelijke verplichting (artikel 6, 1, c), AVG) in te roepen als rechtvaardigingsgrond.

⁵ Zie artikel 5.1.c), AVG.

⁶ Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

⁷ Als er meerdere verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

14. De VTC is van oordeel dat de doeleinden voldoende welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

d. Verantwoordelijkheid

15. Artikel 4, 7), AVG stelt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
16. Artikel 4 van het Ontwerp benoemt niet expliciet de verwerkingsverantwoordelijke. De VTC gaat ervan uit dat het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, verantwoordelijk voor het beheer van FRIS, de verwerkingsverantwoordelijke is. Er kan dus uit de tekst wel afgeleid worden wie de verwerkingsverantwoordelijke is, maar de VTC beveelt toch aan om deze al expliciet aan te duiden als deze toch al gekend is, zodat betrokkenen met zekerheid kunnen weten tot wie zich te richten.
17. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijke(n) moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)⁸ voor de voorziene verwerking van persoonsgegevens al dan niet noodzakelijk is. De VTC wijst in dat kader op de lijst met verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd door Vlaamse bestuursinstanties.⁹

e. Minimale gegevensverwerking

18. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
19. Voor de **categorieën van betrokkenen** wordt verwezen naar randnummer 5. De **categorieën van persoonsgegevens** die worden verwerkt zijn:
- persoonlijke identificatiegegevens;
 - professionele contactgegevens;
 - persoonlijke kenmerken met minimaal informatie over geslacht, nationaliteit, gegevens over de wetenschappelijke expertise, de wetenschappelijke projecten (inclusief datasets en onderzoeksinfrastructuur) en de resultaten ervan.
20. Het is voor de VTC niet duidelijk waarom de gegevens geslacht en nationaliteit verwerkt worden.
21. Artikel 4 Ontwerp stelt *“De onderzoeksinformatie, vermeld in het vierde lid, wordt publiek gemaakt via het FRIS-portaal en als open data, met uitzondering van: 1° de informatie over de nationaliteit en het geslacht van de onderzoekers; 2° de informatie over de financiële middelen”*. Van zodra er persoonsgegevens actief worden gepubliceerd, dient er – conform de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie¹⁰ – een bijzondere motivering beschikbaar te zijn, waaruit blijkt dat zulke publicatie noodzakelijk is en waarbij de afweging moet worden gemaakt tussen transparantie in het algemeen belang en de eerbiediging van het privéleven. De bijzondere motivering voor het publiceren van de andere dan uitgezonderde persoonsgegevens ontbreekt nog. Daardoor is het voor de VTC niet

⁸ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁹ - Lijst VTC met criteria voor een GEB/DPIA: <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

¹⁰ Arrest H.v.J. van 9 november 2010 in de zaak C-92/09 en C-101/09.

duidelijk welk rechtmatig doeleinde de publicatie zou nastreven, en waarom dit doeleinde niet ook gerealiseerd kan worden zonder de publicatie van persoonsgegevens (bijvoorbeeld louter door publicatie van onderzoeksthema's en de naam van de instelling die de financiering ontvangt, zonder vermelding van de individuele personen). Bij gebreke aan motivering lijkt een publicatieplicht niet verantwoord.

22. In artikel 4 van het Ontwerp wordt – voor zover de gegevens niet geanonimiseerd zijn – specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens: *“De bevoegde dienst bezorgt periodieke rapporteringen en ad-hoc-statistieken op basis van de onderzoeksinformatie, vermeld in het vierde lid, aan federale en Europese overheden, financieringsorganisaties, instellingen en burgers. Die gegevens worden, waar mogelijk, op een geaggregeerd niveau verschaft.”* Er zal bij niet geanonimiseerde persoonsgegevens rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

f. De bewaartermijn

23. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

24. Artikel 4 Ontwerp stelt:

“Onderzoeksinformatie, vermeld in het vierde lid, wordt bewaard voor onbepaalde termijn, met uitzondering van:

1° professionele contactgegevens en gerelateerde expertise-opsommingen, die worden bewaard tot twee jaar na de uitdiensttreding van de onderzoeker;

2° gegevens over de nationaliteit en het geslacht van de onderzoeker, die worden bewaard tot 25 jaar nadat de instellingen, vermeld in het vierde lid, ze aan de bevoegde dienst, vermeld in het vijfde lid, hebben bezorgd.”

25. Noch het Ontwerp, noch de memorie van toelichting, noch de nota aan de Vlaamse regering lichten nader toe waarom de gegevens over de nationaliteit en het geslacht van de onderzoeker worden bewaard tot 25 jaar nadat de instellingen ze aan de bevoegde dienst hebben bezorgd. De VTC wijst erop dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De VTC adviseert bijgevolg, als de decreetgever deze termijn noodzakelijk acht, minimaal in een verantwoording van deze termijn in de memorie van toelichting te voorzien of anders deze termijn te beperken tot een bewaartermijn noodzakelijk voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.

g. Juistheid

26. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

27. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen. De verwerkingsverantwoordelijke zal hier in elk geval maatregelen voor moeten vastleggen.

h. Rechten van de betrokkenen en transparantie

28. Persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is (artikel 5.1 a) AVG.

29. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

30. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplicht op te nemen **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 28, met eventuele verwijzing naar een privacyverklaring op de website, zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens (in het bijzonder de publicatie ervan) en duidelijk weten tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten inzake bescherming van persoonsgegevens.

i. Beveiligingsmaatregelen

31. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

32. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹¹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹² die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹³ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haaracties waren en waarom¹⁴.

33. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

34. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁵.

35. Voor publicatie op het internet kan eventueel geregeld worden dat de gegevens afgeschermd worden van zoekmachines.

¹¹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008-steunpunt.pdf>)

¹² Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (http://vtc.corve.be/docs/VTC_VEILIGHEID_referentiemaatregelen-vs-01.pdf)

¹³ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008-steunpunt.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁴ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁵ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

36. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de regelgever echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁶.

2. Artikel 30 Ontwerp: Agentschap Innoveren en Ondernemen

37. Artikel 30 Ontwerp bepaalt in het eerste lid voor wat betreft het Agentschap Innoveren en Ondernemen het volgende (onderlijning VTC):

“Het Agentschap Innoveren en Ondernemen is gemachtigd om voor de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 4, §1 en §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 aangaande het Agentschap Innoveren en Ondernemen, volgende bewerkingen van persoonsgegevens uit te voeren:

1° de geautomatiseerde besluitvorming, vermeld in artikel 35 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens;

2° de toegang en de mededeling van de informatiegegevens vermeld in artikel 5, §1 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en het gebruik van het Rijksregisternummer, vermeld in artikel 8, §1, van voormelde wet;

3° de verwerking van gegevens die tot de persoonlijke levenssfeer behoren”.

38. Artikel 30 Ontwerp heeft volgens de memorie van toelichting de volgende doelstelling: *“In het ingevoegde artikel 63/23 wordt de noodzakelijke rechtsbasis opgenomen voor de verwerking van persoonsgegevens van het Agentschap Innoveren en Ondernemen. In het eerste lid worden de verwerkingen opgesomd die overeenkomstig de toepasselijke wetgeving een decretale rechtsbasis vereisen”.*

39. Artikel 30 Ontwerp duidt voor deze bijzondere verwerkingen waarvoor de adviesvrager zelf het belang van een decretale rechtsgrond vooropstelt niet aan over welke verwerkingen voor welke doeleinden het zal gaan, noch over welke betrokkenen of categorieën van persoonsgegevens. Er wordt enkel verwezen naar artikel 4, §1 en §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 aangaande het Agentschap Innoveren en Ondernemen. Artikel 4, §1 van het besluit van het vermelde besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 bepaalt de taken van het agentschap, §2 regelt de eigen inspectiedienst, die toeziet op de correcte aanwending van de financiële stimuli en belast is met de controle en het toezicht op en voorstelling van minnelijke schikking inzake alle bevoegdheden toegewezen aan het Agentschap.

40. De wijze waarop er voor risicovolle verwerkingen als geautomatiseerde verwerkingen zoals bedoeld in artikel 35 WVP¹⁷ (artikel 22, AVG) en verwerkingen die een inbreuk vormen op de persoonlijke levenssfeer een blanco cheque wordt gegeven, is niet de juiste wijze om aan de vereiste van een rechtsgrond tegemoet te komen. Bovendien wordt er niet voldaan aan de vereisten van artikel 35 WVP.

41. Artikel 30, tweede lid Ontwerp delegeert het verder uitwerken van regels voor de verwerking van de hiervoor vernoemde bijzondere verwerkingen en het creëren van een rechtsbasis voor de andere dan in het eerste lid opgesomde verwerkingen aan de Vlaamse Regering:

“De Vlaamse Regering stelt de aanvullende reglementering van de verwerkingen, vermeld in het eerste lid, vast overeenkomstig de verplichtingen van de toepasselijke regelgeving, vermeld in het eerste lid, en artikel 6, punt 3, van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de

¹⁶ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

¹⁷ **“Art. 35.** Uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten, met inbegrip van profilering, die voor de betrokkene nadelige rechtsgevolgen hebben of hem in aanmerkelijke mate treffen, zijn toegestaan als de wet, het decreet, de ordonnantie, de Europese regelgeving of de internationale overeenkomst voorziet in passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene, met inbegrip van ten minste het recht op menselijke tussenkomst van de verwerkingsverantwoordelijke.

Profilering die leidt tot discriminatie van natuurlijke personen op grond van de in artikel 34 bedoelde bijzondere categorieën van persoonsgegevens, is verboden.”

verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming). De Vlaamse Regering stelt de rechtsbasis van andere verwerkingen van persoonsgegevens vast overeenkomstig artikel 6, punt 3, van de voormelde verordening”.

42. De VTC wijst erop dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever¹⁸.
43. **Noch artikel 30 Ontwerp, noch artikel 4, §1 en §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 bepalen duidelijk welke verwerkingen voor welke doeleinden bedoeld worden. De personen van wie de gegevens worden verzameld en uitgewisseld, en de categorieën van gegevens die zullen worden verwerkt, worden evenmin aangeduid.**
44. Uit artikel 30 Ontwerp volgt wel dat minimaal het rijksregisternummer zal worden verwerkt. Het betreft met andere woorden minimaal identificatiegegevens. Het gaat dus zeker om de verwerking van persoonsgegevens en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.
45. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG¹⁹. De verwerkingen vermeld in het eerste lid van artikel 30 worden gerechtvaardigd op grond van artikel 6, 1, c) AVG, namelijk **de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (onder voorbehoud van verdere verduidelijking)**. Voor andere verwerkingen dan deze voor de uitvoering van de taken stelt artikel 30 Ontwerp: *“De Vlaamse Regering stelt de rechtsbasis van andere verwerkingen van persoonsgegevens vast overeenkomstig artikel 6, punt 3, van de voormelde verordening”.*
46. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG en voor sommige verwerkingen in artikel 9 AVG²⁰.
47. Noch het ontwerp, noch de nota aan de Vlaamse Regering vermelden expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. In het decreet (artikel 20) is er sprake van een computergestuurd cliëntvolgsysteem dat het EVA moet toelaten haar taken en kerntaken uit te voeren, met name onder meer het opvolgen van de inburgeraars en het meedelen van hun persoonsgegevens aan de gemeenten met het oog op het inschakelen van de gemeenten in het lokaal inclusief integratiebeleid. Het EVA wordt aangemerkt als verwerkingsverantwoordelijke.
48. De VTC meent dan ook dat er sprake is van een verwerking noodzakelijk om te voldoen aan een **wettelijke verplichting** die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (art. 6, lid 1, c), AVG)²¹. De VTC beveelt aan de **rechtvaardigingsgrond** toe te voegen aan het Ontwerp, minstens in de nota aan de Vlaamse Regering.
49. In het Ontwerp worden ook bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van art. 9.1 AVG verwerkt, die een bijzondere rechtsbasis behoeven. Er wordt evenmin een expliciete melding gemaakt van op grond van welke uitzondering in de AVG de medische gegevens van de betrokkenen eventueel zullen verwerkt worden.
50. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de

¹⁸ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

¹⁹ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

²⁰ Wat ook de mogelijkheid van de verwerkingen ervan beperkt.

²¹ “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;”

essentiële elementen²² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.²³

51. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG, die enkel betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn²⁴. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
52. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal namelijk niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden.
53. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of voor een beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven, wat hier zeker het geval is gezien het uitdrukkelijk vermeld wordt.
54. De VTC wijst erop dat er mogelijk ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 10 AVG, namelijk de gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (artikel 4, §2 besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 *aangaande het Agentschap Innoveren en Ondernemen*).
55. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 10, §2, WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;

²² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)²²;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden²²;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)²².

²³ Zie DEGRAVE, E., *“L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1. e.v. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

²⁴ Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
56. Aangezien in een delegatie naar de Vlaamse Regering wordt voorzien, kan de VTC niet overgaan tot een evaluatie alle van bovenvermelde essentiële elementen. De VTC wijst echter al op het volgende:
57. **Doelbinding:** Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG). Als doeleinde voor de verwerking van persoonsgegevens benoemt artikel 30 van het Ontwerp de taken vermeld in artikel 4, §1 en §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005. De VTC is van oordeel dat het doeleinden **niet** voldoende welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is.
58. Artikel 4.7) AVG stelt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen. Artikel 30 van het Ontwerp benoemt niet expliciet de verwerkingsverantwoordelijke. De VTC gaat ervan uit dat het Agentschap Innoveren en Ondernemen optreedt als verwerkingsverantwoordelijke. Dit wordt bij voorkeur in het Ontwerp opgenomen.
59. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijke(n) moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)²⁵ voor de voorziene verwerking van persoonsgegevens al dan niet noodzakelijk is. De VTC wijst in dat kader op de lijst met verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd door Vlaamse bestuursinstanties.²⁶ Uit de taken omschreven in artikel 4, §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 volgt dat de verwerking mogelijks persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, in de zin van artikel 10 AVG betreft. Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling moet worden uitgevoerd:
- wanneer er op systematische wijze persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken.
60. Bovendien worden als verwerkingen uitdrukkelijk “geautomatiseerde besluitvorming” en “gegevens die tot de persoonlijke levenssfeer behoren” vermeld, waarvoor de VTC zeker ook een GEB aanbeveelt.
61. **Minimale gegevensverwerking:** Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De **betrokkenen** en de **categorieën van persoonsgegevens** worden niet duidelijk in het Ontwerp aangeduid en evenmin in artikel 4, §1 en §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005. Wel blijkt dat onder meer het rijksregisternummer wordt verwerkt (artikel 30 Ontwerp). De VTC beveelt aan de categorieën van persoonsgegevens verder uit te werken, in lijn met de AVG.

²⁵ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

²⁶ - Lijst VTC met criteria voor een GEB/DPIA: <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

62. De VTC stelt vast dat artikel 30 van het Ontwerp kan dienen als een decretale basis voor het **gebruik van het rijksregisternummer**. In het geval er een toegang nodig is tot informatiegegevens in het Rijksregister, of om er een mededeling van te verkrijgen, zal er echter wel nog steeds een machtiging nodig zijn van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken zoals omschreven in artikel 5 van de Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van natuurlijke personen.
63. **Bewaartermijn:** Krachtens artikel 5.1. e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Deze bewaartermijn wordt niet vastgelegd. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.
64. Voor **juistheid, rechten van de betrokkene en transparantie en beveiligingsmaatregelen** verwijst de VTC naar haar advies bij artikel 3 van het Ontwerp (luik g, h en i).

III. BESLUIT

65. De VTC is van oordeel dat artikel 3 Ontwerp **enkel voldoende waarborgen** zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse regering (luik b);
 - alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen (de verwerkingsverantwoordelijke aanduiden) (luik d);
 - de proportionaliteit van de verwerking van bepaalde categorieën persoonsgegevens herbekijken of motiveren;
 - de publicatie van de persoonsgegevens motiveren (luik e);
 - de bewaartermijn motiveren (luik f);
 - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 8).
66. De VTC is van oordeel dat artikel 30 Ontwerp alleen voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, **als de beoogde verwerkingen benoemd worden** en op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse regering;
 - alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen (de doeleinden, de betrokkenen, de categorieën van persoonsgegevens, de verwerkingsverantwoordelijke aanduiden);
 - motiveren waarom het "geslacht" van de vorsers relevant is en dient opgevraagd en verwerkt te worden;
 - de in het eerste lid vermelde verwerkingen omkadert worden met de nodige maatregelen;
 - de bewaartermijn bepalen en te motiveren;

- de transparantiemaatregelen uitwerken.

Getekend door:Hans Graux (Signature)
Getekend op:2021-09-13 15:28:21 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Hans Graux,
Voorzitter VTC